

doque exercitum militantis Ecclesie ducerent. Et quidem dignitas Apostolica satis significatur illis verbis, *Duces eorum*, & ne otiosum sit Principum nomen, ad avitam omnium Apostolorum nobilitatem referri debet.

1469 Probatur deinde; quia si hi Principes in primo sensu accipiuntur ad litteram de illis, qui triumphos egerunt de Chananeis, quando Jesus Nave regionem ingressus est, procul dubio Principes, quos Vates nominat, viri clarissimi fuere, ut Chaldaeus, Hebraei, & Hebraizantes exponunt. Si ergo in hoc sensu principatus hic naturalis est accipiendus, quid ni etiam accipiatur in secundo sensu non minus litterali de Apostolis; dicunturque Principes ex iis tribus, quia verè nobilissimo genere prognati erant? Tertio, neque auctoritate caret hæc expositio; nam totam illam orationem, *Principes Juda, Principes Zabulon, Principes Nephthali*, simpliciter interpretantur boni auctores, vocari Apostolos ex illis tribus ortos: deinde hos dici factos duces Ecclesiarum. Itaque nomen *Principes* ad genus, nomen *Duces* ad munus Apostolicum retulere Haymo, Dionysius Ricardus, Eusebius, & alii.

Probatur Apostolorum nobilitas ex Jeremia.

Jerem. 33. v. ultimo.

1470 Est deinde pro thesi nostra Jeremias capite trigésimo tertio, versu ultimo; ubi promissio est ad litteram de Apostolis. Cum enim populus desperaret fore ut respublica illa ex captivitate Babylonica restitueretur; & restitutionem pollicetur Dominus, & præterea Christi adventum; regni, & Sacerdotii illius perpetuitatem; ac denique pactum divinum cum Abrahamo, Isaac, & Jacob initum firmum futurum. *Hæc dicit Dominus: Si pactum meum inter diem, & noctem, & leges celo & terra non posui: Equidem & semen Jacob & David servi mei projiciam, ut non assumam de semine ejus Principes seminis Abraham, Isaac, & Jacob: reducam enim conversionem eorum, & miserebor ejus.* Extremis his verbis desperationis causam tollit; quasi dicat: Quavis mei captivi dispersi, abjectique sint, colligam eos tamen ac rursus pristino statui, regionique reducam: deinde quam certus, ratusque perseverat dierum, ac noctium ordo, omniumque caelestium motuum, temporum, rerumque series ab exordio constituta, tam certum erit pactum cum Abraham, & filiis initum: nimirum me ex ejus familia Principes electurum. *Principes* hos universi quotquot extant interpretes, Apostolos intelligunt. Cum autem ait: *Assumam de semine ejus* (Jacob) *Principes*, nemo, opinor, alienum a Sacrae Scripturae phrasi ducet, si *Principes* ex semine Jacob interpretemur *claros & illustres viros*, quorum nobilitas à femine ducta nativa, non ascititia fuerit: alioquin dixisse sufficeret, assumpturum se de Jacobi filiis, ac nepotibus; qui etsi generalem illam Israëliticam nobilitatem nati fuissent, tamen nullam illis propriam gloriae claritudinem attribuisset. Unde cum inter Israëlitas alii aliis nobiliores successu temporis fuerint, imò aliqui avitam nobilitatem obscuraverint, non esset cur his, de quibus agit Vates, nobilitatem propriam Principum adscriberet; si tantum aut filii, aut nepotes, aut quavis alia ratione Jacobi posterii dumtaxat fuissent. Dum ergo eos *Principes ex semine Jacob* dixit, propriam familiae nobilitatem, Israëliticam gloriae respondentem, expressit. Vox autem Hebraea *moselim*, *Principes*

etiam redditur 2. Paral. 23. 20.

1471 Rursus, bellissimum extat Isaiæ vaticinium ad rem nostram cap. 17. versu 6. *Et sicut excussio oleæ duarum, vel trium olivarum in summitate rami; sive quatuor, aut quinque in cacuminibus ejus fructus ejus: dicit Dominus Deus Israel. Olivæ generosæ, nobili arbori, & imperio dignæ tum propter sapientia, tum propter clementia symbola, Judic. 9. versu 8. olivæ, inquam, regis comparat Isaias Israëliticam gentem (neque insuetum arborem illustria hominum genera designare; nam certè Paulus ad Roman. 11. versu 24. *Olivam bonam*. Et Jerem. 11. versu 16. *Olivam uberem, pulchram, fructiferam, speciosam*. Et Osee 14. versu 7. *Erit quasi Oliva gloria ejus*. Porro seu temporum, seu hominum injuria factum, ut egregia quondam olivæ excussa sit, fructibus ferè ita orbata, ut paucae quaedam oleæ vix sint reliquæ. Observavit autem ante Leonem Castrum, Procopius Gazæus, numerum olivarum relictarum esse 14. totidem nempe, quot Apostoli, si illis Paulum, & Barnabam adscribas. Cui favet maxime Hebraea translatio apud Castrum; quæ sic abque conjunctione disjunctiva legit: *Duo, tria grana in capite rami; quatuor, quinque in ramis ejus fructus ejus. Duo autem, tres, quatuor, quinque, quatuordecim efficiunt Apostolos*, subterit Procopius. Cum quo ego ex re maxime observo harum olearum in ea arbore locum, nempe in summitate rami. Lxx. in summitate sublimi. Procopius, postquam oleas has quatuordecim ad totidem Apostolos retulit (nisi quod pro Barnaba Jacobum fratrem Domini ponit) *Hi*, inquit, *reperiuntur in summitate sublimi oleæ, hoc est, in Judæorum successione*. Addo ego: si ideo Apostoli oleæ hujus olivæ dicuntur, quia in ea apparere vati; aliquid huic rationi addendum, ut exponamus, cur non solum in olivæ, sed in sublimi ejus celsissimaque coma sint inventæ. Hanc autem rationem non illam interpretor, quod quò sublimiores oleæ, eò excultis manus solent effugere securiores: neque enim ulla contra divinam Justitiam celsitudo secura fuisset. Quod ergo in summa olivæ, seu in summitate sublimi sunt, ad generis celsitudinem spectat, in quo veluti in olivæ altæ aliis familiis nobiliores fuere.*

Procopius.

Probatur rursus ex Isaiæ 52. 11.

1472 His adjugetur ejusdem Isaiæ verba cap. 52. 11. ubi Apostoli *Principes* appellantur, non solum ob dignitatem spiritualem, sed ob avitam nobilitatem. *Ecce in justitia regnabit Rex, & Principes ejus præerunt*. Apostolos enim judicando, & prædicando doctrinam Evangelicam, præficientes, hic *Principes* vocat Isaias, juxta Jeronymi, Procopii, & aliorum mentem. Et v. 8. *Princeps ea, quæ digna sunt Principis, cogitabit; & super duces stabit*. Ex Hebræo veritas: *Princeps Principes cogitabit*: id est, de Principibus eligendis cogitabit. *Et super Principes stabit*. Leo Castrus ex Symmacho transfert: *Principatus, vel Apostolatus cogitabit*; ita ut sit idem cum illo Apostoli ad Ephes. 4. *dedit quosdam Apostolos*, &c. Adde ex Zacha. 9. 16. *Lapides sancti elevabuntur super terram*. Hebraicè pro sancti est *nezer*, id est, *coronæ, diadematis*, nempe gemmæ pretiosissimæ, quæ nativam habent claritudinem. Sic enim Apostoli vocantur ex multorum interpretatione. Vide Theodoretum ibi.

Neque est, quod vereatur criticus quisque censor,

Probatur ex Isai. 17. 6.

Olivæ imperii symbolum.

Jerem. 11. 16.

Osee. 14. 7.

Objectiones adversus statum.

S. Hieron.

Nihil Petri & aliorum Apostolorum nobilitati obest piscatoria.

Paupertas nobilitati non derogat.

S. Josephi nobilitati non obest Lignaria.

censor, si spirituali dignitati Apostolicae quidquam detrahamus, dum superiora loca de avita Apostolorum nobilitate exponimus. Nam primò millenos ei locos suggerimus, quæ Apostolicam dignitatem per se tueantur tum in veteri, tum in novo Testamento. Secundò, hæc ipsa loca spiritualem etiam dignitatem illam commendant, simul & naturalem generis claritatem significant. Nihil enim obstat, si utramque ex eodem loco asseramus; imò cum voces utrique significandæ aptæ sint, plenior erit expositio, si utramque nobilitatem & naturalem & spiritualem contineat.

1473 Sunt adhuc nonnulla, quæ avitam Apostolorum nobilitatem labefactare videntur: status enim Petri, & aliorum Apostolorum, Christi tempore, ignobilis erat; ignobilis eorum conditio in ea tunc Republica habebatur: nam humiles, & abjecti piscatores erant, pauperes sine opulentia, obscuri sine sapientia, ut Paulus, & Patres sapè contestantur. Ut his respondeam, expendo præclarum sancti Hieronymi testimonium ex Epistola 14. capite 5. ad Celantiam; dum enim Christianam nobilitatem, quæ virtutum splendore constat, mundanæ præfert generis gloriae, sic scribit: *Summa apud Deum est nobilitas, clarum esse virtutibus. Quid apud Deum nobilius Petro, qui piscatur, & pauper fuit? Quid in feminis Beata Maria illustris, quæ sponsa fabri describitur? Sed illi piscatori, ac pauperi caelestis regni à Christo creduntur claves; hæc sponsa fabri meruit esse Mater illius, à quo ipsæ claves datæ sunt. Elegit enim Deus ignobilia, & contemptibilia hujus mundi, ut potentes, ac nobiles ad humilitatem facilius adduceret*. Tantum maximus Doctor, oculatissimus Scripturarum Cherub. Ex ejus verbis id assumo; Petrum & Beatam Virginem eodem nobilitatis, aut ignobilitatis censu habendos. Deinde ex vero addo: Beatæ Virginis nobilitati nihil detraxisse, quod Fabri sponsa fuerit, quominus generosissimo Regum sanguine orta esset, clarissimamque illam duceret prolapiam, quam Matthæus, & Lucas recensere. Nihil ergo Petro, aliisque Apostolis piscatoria obest, cum aliunde probetur antiqua eorum nobilitas. Idem argumentum duxerim ex illis verbis relatis à Glossa, capite, quoniam vetusto verbo invidia 24. questione prima. *Cum (ait) duo certarem de summi Pontificis electione, & unus allegaret ignobilitatem alterius, alius ex adverso respondit: Piscatori Petro Fabri filii successorem querimus, non Augusto*. Ergo à gravissimo senatu existimatum est, ignobilitatis Petri eandem quodammodo habendam esse rationem, ac nobilitatis Christi carnalis: sicut autem Christus nobilissimus ortus est parentibus, etiam si genus ad Fabricium jam artium vilitatem recidisset; ita Petrus aliique Apostoli non inde ignobiles existimandi, quod ad piscatoriam præ paupertate sint devoluti. Et certè paupertatem nobilitati nihil derogare, eruditè probat Tiraquel. lib. de Nob. cap. 25.

1474 Quod autem Tullius libro primo officio. & ex eo Julius Firmicus libro tertio cap. duodecimo; & Plato septimo de legibus ad finem, item Plutarchus libro de industria animalium, & nonnulli alii inter artes nobilitati derogantes, piscatoriam censent, quibus Plautus assentitur in Aululariâ, ubi inter fordidos artifices ignobili loco habendos, ca-

rinarios numeravit. Respondeo primò, idem argumentum faciendum de S. Josepho Patre Domini fabri: nam Fabri inter viles artes nominantur, & quidem in Sacra Scriptura Ecclesiastici trigésimo octavo, ubi tamen non est mentio de piscatoria. Sicut autem lignaria nobilitatem Josephi non labefactavit, ita nec Piscatoria Petri. Item Joannem, & Jacobum Apostolos, socios Petri piscatoria certè ignobiles non reddidit, ut observat Jeronymus Epistol. 16. v. 3. Secundò addo, unamquamque gentem variis ex rebus nobilitatem, vel ignobilitatem aestimare, ut idem probat Tiraquel. capite decimo, & capite trigésimo secundo, ubi agricultura apud alios ignobilis, apud alios nobilis fuit: & capite trigésimo tertio, initio & numero vigésimo & vigésimo primo, & capite trigésimo quarto, numero primo, & trigésimo primo, & trigésimo tertio, Publicani jam nobiles, jam ignobiles in eadem Provincia. Tertio, si tamen cessent ab ea arte, statim nobilitatem recuperari. Unde Aristoteles post decennium mercaturæ, ad magistratum aditum esse censet. Nihil ergo humilis, & pauper Petri, & aliorum Apostolorum conditio, quæ tunc apud Hebræos erat, nihil de avita illorum nobilitate detraxit. Esto ignobiles tunc fuerint, hominū id opinione, non tamen re ipsa, si superiora tēpora respiciantur, ut satis superque probavimus in re adeò obscura, & conjecturali, de qua nullæ genealogicæ extant tabulæ: invidentissimus enim Herodes, ut generis obscuritatem celaret, omnes Hebræorum fastos, & tabularia comburi jussit.

1475 Ergo, ut finiam, æquum omnino erat, nobiles animos à Domino ad tantam Apostolicæ dignitatis gloriam erigere: quamvis enim nobilitatis vigor, si læva sit fortuna, quasi sopitus jaceat; ubi tamen sese dederit occasio, veluti obrectus igniculus cinere paupertatis, adspirante aurâ defero pulvere, quodammodo revixisse vitus, flammam excitat, & aëra collustrat; ita nobilitas egregiis factis inclarescit. Atque ut is, qui vel nativâ levitate, vel certè insuetudine sublimia nequit securus calcando consistere, quin præceps ruat; ita profectò qui innatâ generis levitate, excelsa honorum, ac dignitatum culmina conscendit, facillè ad ruinam pronum suomet ignobilitatis pondere sese prodit. Exemplo sit Abimelechus ille illegitimus, spurius, moribus improbus, de quo Judic. 9. & vide ibi Serarium nostrum. Item Antiochus Dan. 11. à v. 15. homo sceleratissimus. E contra nobiles genere, etiam si ad vilem depressi fortunam, nobilia meditantur, & ut ajebat Isaias trigésimo secundo, versu octavo. *Princeps ea, quæ digna sunt Principe, cogitabit*: vel *principatus cogitabit*. Cerne David vel inter oves & lupos Regem præludentem: certè generosus ille sanguis, etiam inter pastoritias caulas, cablebat, vigeatque, aulas cogitabat, propriæque nobilitatis non vulgaria exercebat indicia. Cernas ergo in Petro, aliisque Apostolis hujusmodi haud levia vestigia, inter scaphas & retia. Cernas in Ecclesie gubernatione, & Evangelii prædicatione plura avitæ nobilitatis indicia. Nobiles illi genere extitisse putandum est, ut nobilia meditentur, ut ex illis Ecclesia Christiana populus esset, & appellaretur *honorificatus, illustris, gloriosus*.

Æquum fuit nobiles viros eligi ad Apostolatam.

Isai. 33. 8.